

Politieke partijen en 'hun' issues

Politieke partijen en thema's in het nieuws

Meer weten?

Internet

- www.nieuwsmonitor.net
- Twitter: [@Nieuwsmonitor](https://twitter.com/Nieuwsmonitor)

Onderzoekers

Wendy van Dongen
Joep Schaper
Kasper Welbers
Maurits Denekamp
Martijn Krijt

Otto Scholten

- 06 51 513 921
- o.scholten@uva.nl

Nel Ruigrok

- 06 27 588 586
- nel@nelruigrok.nl

Rond de gemeenteraadsverkiezingen spande het er in de strijd om journalistieke aandacht om: gaat de PVV zich de komende campagne profiteren van oplevende aandacht voor veiligheid en immigratie of kunnen CDA, VVD en PvdA zich profileren op het thema economie? Partijen krijgen de kans om zich in de media te profileren als de onderwerpen waarop zij bij het publiek een goede reputatie hebben op veel journalistieke aandacht kunnen rekenen. In dit rapport kijken we naar dit fenomeen en gaan in op de volgende vragen: Wie domineert het nieuws? Welke politieke thema's komen in het publieke debat voor? Welke partijen worden het sterkst met welke opposenten en onderwerpen in verband gebracht?

→ Politieke partijen en 'hun' issues

Een politieke partij kan zich tegenover de burger profileren als 'eigen' thema's prominent aanwezig is in het nieuws. Partijen hebben op bepaalde politieke terreinen een sterkere reputatie dan andere. Bij sociale zekerheid denkt de burger eerder aan de SP of PvdA, terwijl privatisering eerder een gebied is voor de VVD. Deze theorie impliceert niet per definitie dat een partij veel media-aandacht krijgt als de partijleider aanhoudend over het 'eigen' thema spreekt. Journalistieke aandacht kent een soort 'modegevoelige' dynamiek: in de ene periode is sociale zekerheid het thema, in een volgende periode gaat het om immigratie. Externe factoren, zoals de huidige economische crisis hebben hierbij ook een belangrijke rol. De thema's die het nieuws domineren zijn echter wel bepalend voor de thema's waar het publiek over nadenkt en waarop de politieke partijen uiteindelijk worden afgerekend. Deze *agenda-settende* functie van de media is vooral tijdens verkiezingscampagnes van belang. Tijdens deze weken hebben partijen, nog meer dan ander, belang bij media-aandacht voor 'hun' thema's.

→ Methode en vragen

Deze media-analyse is gebaseerd op een geautomatiseerde inhoudsanalyse met een speciaal daarvoor ontwikkeld computersysteem *AmCAT*. Met behulp van een zoektermenlijst met honderden synoniemen voor alle thema's en de partijen, zijn de artikelen in hun geheel doorzocht. Het gaat in totaal om 5175 unieke berichten waarin tenminste één landelijke politieke partij wordt genoemd en die tussen 19 februari – een dag voor de val van het kabinet Balkenende IV – en 15 mei zijn gepubliceerd. De artikelen komen uit *NRC Handelsblad*, *De Telegraaf*, *de Volkskrant*, *Trouw*, *Metro* en *Spits*.

De politieke thema's die worden onderscheiden, zijn gelijk aan die van het Kieskompas waarmee de Nederlandse Nieuwsmonitor samenwerkt. Het gaat om de volgende lijst:

- Economie en Werkgelegenheid
- Verkeer en Milieu
- Criminaliteit en Veiligheid
- Sociale zekerheid en Zorg
- Familie (christelijke normen en waarden, huwelijkse trouw, adoptie e.d.)
- Cultuur en Media
- Immigratie en integratie
- Onderwijs
- Buitenlands beleid en Defensie
- Democratische vernieuwing
- Wonen (o.a. hypotheekrenteaftrek)
- Europa
- Campagne (algemene aandacht voor verkiezingsbijeenkomsten e.d.)

In dit rapport wordt de aandacht voor partijen en de thema's eerst afzonderlijk bekeken. Daarna volgt een diepgaandere analyse van associaties van partijen en thema's. Centrale aspecten hierbij zijn de volgende vragen:

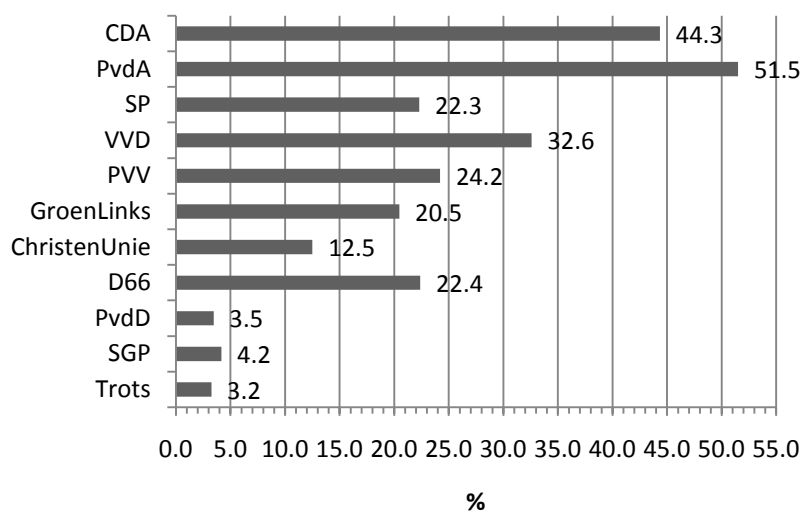
- Welke partijen domineren het nieuws?
- Welke politieke thema's doen het goed?
- Welke partijen worden het sterkst met welke opponenten en onderwerpen in verband gebracht?

→ Resultaten

Zichtbaarheid partijen

Doorgaans zijn partijgrootte en het wel of niet in het kabinet zitten bepalende factoren voor de hoeveelheid media-aandacht die een partij krijgt.¹ Uitspraken en plannen van regeringspartijen hebben directe gevolgen voor het publiek, en zijn daarom nieuwswaardig. Globaal gaat dit verhaal ook op in de verdeling in *Figuur 1*. Hierin zijn de partijen gerangschikt naar het huidige zetelaantal in de Tweede Kamer en wordt duidelijk dat de grotere fracties op flink wat meer aandacht van de media kunnen rekenen dan de kleinere partijen.

Figuur 1 Zichtbaarheid partijen als % van totaal aantal artikelen (N=5175 artikelen)*

*De partijen langs de y-as worden op volgorde van het huidige zetelaantal in de Tweede Kamer gepresenteerd van hoog naar laag.

Van alle partijen krijgt de PvdA de meeste aandacht; in iets meer dan de helft van alle artikelen worden de sociaal-democraten genoemd (51,5%). De huidige grootste partij het CDA (44,3%) scoort relatief laag als we in ogenschouw nemen dat ook de bewindslieden uit het demissionaire kabinet, zoals premier Balkenende, worden meegerekend. De christen-democraten worden in zichtbaarheid gevolgd door oppositiefracties VVD (32,6%) en PVV (24,2%). Trots op Nederland van Verdonk krijgt de minste aandacht met 3,2%.

D66, momenteel met drie zetels in de Kamer vertegenwoordigd, is echter de opvallende uitzondering op deze regel (genoemd in 22,4% van de 5175 artikelen). De partij van Pechtold trekt nog meer aandacht dan de ChristenUnie (12,5%) die regeringsverantwoordelijkheid draagt en even groot is in de huidige Kamerbezetting. Verder springt in het oog dat GroenLinks en de SP ongeveer gelijk scoren qua zichtbaarheid (respectievelijk 20,5% tegenover 22,3%).

Zichtbaarheid partijen in de verschillende media

De zichtbaarheid van de politieke partijen is voor een vergelijking ook uitgesplitst naar medium. *Tabel 1* presenteert de aandacht als percentage van het totale aantal artikelen per nieuwsmedium (kolom) om de vergelijking te vergemakkelijken. *NRC Handelsblad* besteedt relatief de meeste aandacht aan het CDA. In 56,6% van de artikelen komt de partij voor. Andere kranten variëren tussen de 32 à 48%. *Metro* en *Trouw* hebben procentueel de meeste aandacht voor de PvdA (56,2 en 53,4%). De VVD krijgt proportioneel de meeste aandacht in *de Volkskrant* (34,3%) en *De Telegraaf* (34,3%). *Spits* besteedt verder

¹ Zie onder andere de cijfers van de Continu Monitor 2005 en 2006 van politiek nieuws op www.nieuwsmonitor.net. In deze rapporten is goed te zien dat regeringsverantwoordelijkheid er voor zorgt dat een partij meer media-aandacht krijgt.

relatief meer artikelen aan de PVV dan andere media (32,1%). Tot slot valt op dat *De Telegraaf* verhoudingsgewijs veel meer aandacht inruimt voor de PvdA dan voor andere partijen (50,1% tegenover ten hoogste 41% voor de 'tweede' partij het CDA). Dat geldt ook voor *Metro*, *Trouw* en *Spits*. *De Telegraaf* heeft verder de minste aandacht voor Trots op Nederland (1,2% van de 951 berichten).

Tabel 1 Zichtbaarheid partijen als % van totaal aantal artikelen per medium*

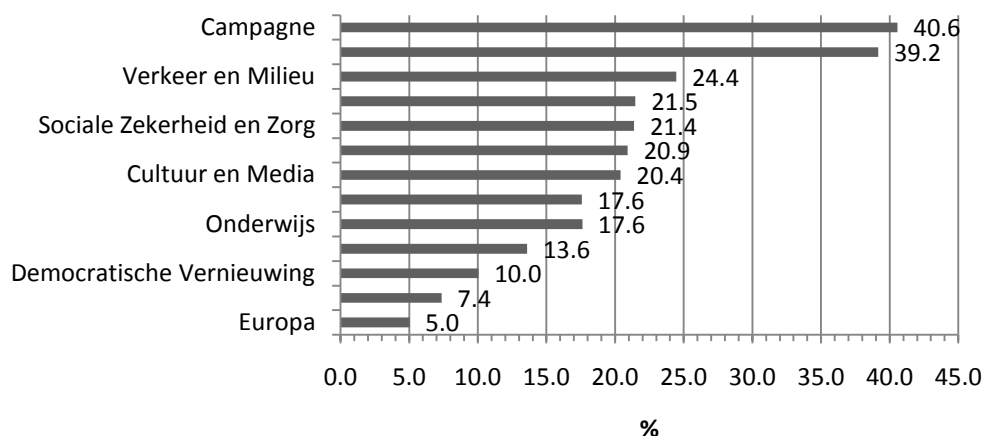
	Volkskrant	NRC	Telegraaf	Trouw	Metro	Spits
CDA	41,1	56,6	41,0	47,7	33,4	32,5
PvdA	52,1	51,3	50,1	53,4	56,2	45,5
SP	28,1	22,1	17,4	21,2	22,0	19,5
VVD	34,3	32,8	34,3	31,9	31,6	26,4
PVV	25,9	22,0	19,9	25,5	19,9	32,1
GroenLinks	24,5	20,9	14,6	21,4	24,4	15,3
ChristenUnie	11,8	14,6	9,6	14,5	10,1	13,0
D66	22,7	25,0	17,8	24,3	27,6	16,4
PvdD	3,0	3,5	3,0	4,4	2,9	4,0
SGP	4,0	5,2	2,0	6,4	2,7	3,1
Trots	4,1	3,3	1,2	3,5	3,2	4,6
Totaal aantal artikelen	1259	1126	951	985	377	477

*De partijen zijn gerangschikt naar het huidige zetelaantal in de Tweede Kamer

Zichtbaarheid politieke thema's

Het belangrijkste thema 'campagne' in *Figuur 2* ligt vrij voor de hand, maar de inhoudelijke thema's laten een interessante verdeling zien. Economie en werkgelegenheid zijn de belangrijkste focuspunten in de berichtgeving (39,2% van de 4451 artikelen) terwijl immigratie en integratie – eerder een rode draad in het politieke debat – het achtste thema is (17,6%). Verkeer en milieu, criminaliteit en veiligheid, sociale zekerheid en zorg, familie en cultuur zijn belangrijker. Overigens lijkt de aandacht voor wonen (7,4%) laag aangezien de hypotheekrenteaftrek ook een tijdje een leidend thema is geweest. Niettemin is het 'h-woord' één aspect van de discussie over pakket bezuinigingen en valt dus veel van die discussie onder economie en werkgelegenheid.

Figuur 2 Zichtbaarheid politieke thema's (N=4451 artikelen)

De zichtbaarheid van de thema's wordt in *Tabel 2* gesplitst naar nieuwsmedium als percentage van het totaal aantal berichten per medium. In *NRC Handelsblad* (38,7%) en *De Telegraaf* (36,1%) is er naar verhouding de minste aandacht voort campagnezaken zoals verkiezingsbijeenkomsten of -debatten. In *Metro* en *Spits* is hier de meeste aandacht voor (45,7% en 44,6%). Van de inhoudelijke thema's is er in *NRC Handelsblad* en *de Volkskrant* de meeste ruimte voor de economische plannen van de partijen, zoals hun bezuinigingsvoorstellen (45,3% en 43,1%). *Spits* heeft hier beduidend minder aandacht voor (18%). *NRC Handelsblad* onderscheidt zich ten opzichte van de overige media wat betreft de aandacht

voor de onderwijsplannen van de partijen (24,6%). *Trouw* heeft ten slotte weer meer interesse in het thema familie (27,7%). Hieronder vallen onder andere traditionele christelijke normen en waarden.

Tabel 2 Zichtbaarheid politieke thema's als % van totaal aantal artikelen per medium

	Volkskrant	NRC	Telegraaf	Trouw	Metro	Spits
Campagne	41,6	38,7	36,1	42,2	45,7	44,6
Economie/Werkgelegenheid	43,1	45,3	36,1	40,3	31,5	18,0
Verkeer/Milieu	26,6	29,1	22,3	23,9	22,5	11,1
Criminaliteit /Veiligheid	19,2	25,2	21,1	20,1	27,2	16,5
Sociale Zekerheid/Zorg	24,5	27,6	16,7	22,1	14,6	7,2
Familie	24,8	24,6	10,9	27,7	14,2	9,0
Cultuur/Media	25,4	24,8	13,9	19,9	13,6	13,2
Immigratie/Integratie	19,3	19,1	12,2	20,5	14,9	14,4
Onderwijs	20,5	24,6	10,9	18,7	13,9	4,2
Buitenlands beleid/Defensie	14,1	17,8	10,0	14,9	5,6	11,1
Democratische Vernieuwing	10,6	13,4	5,6	12,0	8,9	4,5
Wonen	7,7	7,7	7,7	8,2	7,9	1,8
Europa	6,4	8,0	3,2	3,0	2,6	3,0
Totaal aantal artikelen	1107	1046	792	870	302	334

Associaties

Associatie politieke partijen

Na een blik op de totale zichtbaarheid van partijen en thema's afzonderlijk, gaat deze paragraaf verder in op de associaties tussen partijen in het nieuws. *Tabel 3* geeft de uitkomsten van deze associatieanalyse weer als kansen: Als in een artikel de partij uit de kolom wordt genoemd, wat is dan de kans dat in hetzelfde verhaal de partij uit de rij voorkomt? De decimale getallen in de tabel kunnen met honderd worden vermenigvuldigd om tot percentages te komen.

De PvdA – de partij die de meeste media-aandacht krijgt – komt vaak in de berichtgeving voor met de oude coalitiepartner CDA (44%), gevolgd door de VVD (35%) en D66 (28%). De sociaal-democraten worden in vergelijking met andere partijen minder sterk met de PVV van Wilders geassocieerd dan je zou verwachten op basis van de kritiek die beide partijen geregeld op elkaar uiten in het nieuws (23%). In artikelen met het CDA is eveneens de associatie met de PvdA het sterkste (53%) en VVD (37%). D66 wordt ook regelmatig aan het CDA verbonden (25%), gevolgd door de PVV (23%).

Tabel 3 Kans dat partijen in hetzelfde bericht worden genoemd*

	SGP	Christen- Unie	PVV	VVD	PvdD	PvdA	D66	CDA	SP	Groen- Links	Trots
SGP	-	0,14	0,05	0,06	0,13	0,04	0,06	0,05	0,06	0,07	0,09
Christen- Unie	0,42	-	0,12	0,14	0,21	0,13	0,16	0,16	0,13	0,15	0,16
PVV	0,32	0,24	-	0,30	0,37	0,23	0,30	0,23	0,28	0,27	0,35
VVD	0,49	0,37	0,39	-	0,37	0,35	0,51	0,37	0,41	0,49	0,39
PvdD	0,11	0,06	0,05	0,04	-	0,02	0,05	0,04	0,05	0,05	0,08
PvdA	0,55	0,59	0,50	0,58	0,39	-	0,66	0,53	0,5	0,62	0,43
D66	0,35	0,29	0,27	0,36	0,30	0,28	-	0,25	0,30	0,47	0,30
CDA	0,58	0,61	0,42	0,51	0,48	0,44	0,50	-	0,42	0,46	0,37
SP	0,30	0,24	0,24	0,27	0,35	0,20	0,29	0,20	-	0,37	0,27
GroenLinks	0,34	0,26	0,22	0,3	0,29	0,23	0,42	0,20	0,34	-	0,22
Trots	0,08	0,04	0,05	0,04	0,08	0,03	0,04	0,03	0,04	0,04	-

*Telkens zijn de drie hoogste waarden per kolom met grijs geaccentueerd. De tabel moet van kolom naar rij worden gelezen. De waarden drukken zogenaamde conditionele kansen uit: als de partij uit de kolom in een artikel wordt genoemd, wat is dan de kans dat een andere partij uit de rijen in hetzelfde bericht voorkomt? Als het CDA bijvoorbeeld wordt genoemd, komt in 53% van de gevallen ook de PvdA voor.

De andere partijen lopen qua verdeling niet ver uiteen; ze worden het meest nadrukkelijk met de 'grote drie' uit *Figuur 1* genoemd. Trots op Nederland, de SGP en de Partij voor de Dieren staan op de achtergrond als het over de andere partijen gaat. Wel is het opmerkelijk dat in artikelen over de Partij voor de

Dieren (PvdD) dikwijls de PVV en VVD voorkomen (37%), terwijl in berichtgeving waar vanuit de PVV wordt geredeneerd die link met de PvdD er amper is (5%).

Associatie politieke partijen en thema's

In deze paragraaf bekijken we welke partijen het sterkst met welke issues worden geassocieerd, we doen dit in twee stappen. Allereerst door te kijken wat de kans is dat in een bericht over een politieke partij een bepaald thema wordt genoemd (Tabel 4) en ten tweede andersom door te kijken wat de kans is dat in alle berichten over een bepaald politiek onderwerp een partij wordt genoemd (Tabel 5a en 5b).

Tabel 4 gaat uit van alle artikelen over de partij. Dit geeft een eerste indruk van waar het nieuws rond de partij in kwestie hoofdzakelijk om draait. Campagne is hier buiten beschouwing gelaten, omdat de inhoudelijke thema's meer zeggen. In ieder geval gaat het bij de PVV en met name bij Trots op Nederland in de helft van de artikelen over de campagneactiviteiten – bij Trots is dat zelfs 52% van het nieuws. Qua inhoudelijke beleidsthema's wordt de verdeling helder door de grijze arcering van telkens de drie hoogste waarden per partij (kolom). Het nieuws spitst zich toe op de economie (bezuinigingen en dergelijke) en het verkeer en milieu. Het derde issue voor de partijen is wat meer gespreid. Voor CDA, PvdA, VVD, D66 en GroenLinks is het bijvoorbeeld sociale zekerheid. De PVV en SGP komen daarnaast dikwijls met immigratie- en integratievraagstukken in het nieuws. Confessionele partijen SGP en de ChristenUnie worden vaak verbonden aan het thema familie.

Tabel 4 Kans dat politieke partij in een artikel met een thema wordt genoemd**

	CDA	PvdA	SP	VVD	PVV	GroenLinks	ChristenUnie	D66	PvdD	SGP	Trots
Economie/ Werkgelegenheid	0,36	0,32	0,38	0,38	0,30	0,38	0,35	0,35	0,24	0,29	0,28
Verkeer/ Milieu	0,22	0,17	0,19	0,20	0,15	0,23	0,21	0,19	0,37	0,20	0,19
Buitenlands beleid/ Defensie	0,12	0,12	0,09	0,09	0,11	0,10	0,18	0,09	0,10	0,16	0,10
Sociale Zekerheid/ Zorg	0,19	0,16	0,19	0,18	0,17	0,17	0,17	0,16	0,16	0,17	0,15
Wonen	0,07	0,06	0,07	0,08	0,05	0,09	0,07	0,08	0,05	0,04	0,05
Democratische Vernieu- wing	0,08	0,08	0,09	0,09	0,07	0,09	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10
Criminaliteit/ Veiligheid	0,14	0,15	0,14	0,17	0,20	0,14	0,14	0,13	0,14	0,17	0,16
Europa	0,04	0,03	0,04	0,05	0,03	0,04	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03
Cultuur/ Media	0,12	0,14	0,15	0,13	0,17	0,15	0,11	0,16	0,15	0,11	0,22
Immigratie/ Integratie	0,12	0,15	0,11	0,16	0,32	0,15	0,12	0,14	0,05	0,21	0,18
Onderwijs	0,13	0,13	0,13	0,13	0,13	0,14	0,11	0,14	0,09	0,13	0,15
Familie	0,16	0,15	0,11	0,13	0,20	0,13	0,23	0,14	0,16	0,37	0,16
Campagne	0,38	0,40	0,37	0,40	0,49	0,40	0,38	0,45	0,37	0,39	0,52

* Het onderwerp 'campagne' is even buiten beschouwing gelaten voor wat betreft het grijs arceren van de drie hoogste waarden per kolom, omdat alle partijen frequent in het nieuws zijn door hun campagnes. Per partij – dus kolom – zijn nu telkens de inhoudelijke thema's met de drie hoogste waarden grijs gearceerd om de vergelijking te vergemakkelijken.

** De tabel moet van kolom naar rij worden gelezen. De getallen drukken zogenaamde conditionele kansen uit: als de partij uit de kolom in een artikel wordt genoemd, wat is dan de kans dat het thema uit de rij in hetzelfde bericht voorkomt? Als het CDA bijvoorbeeld wordt genoemd, wordt in 35% van de verhalen over die partij ook het thema economie of werkgelegenheid besproken.

Als we meer gedetailleerd kijken naar de resultaten is het opvallend dat de meeste partijen het frequentst met het belangrijkste thema, de economie, in de berichtgeving verschijnen. De PVV is hier van de grotere partijen een uitzondering op. De partij van Wilders kent een afwijkende top drie van issues. Immigratie en integratie is, zoals verwacht, het thema waar de PVV zich het meeste mee naar buiten toe kan presenteren in het nieuws (32% van de artikelen over de PVV). Daarna is dit het economische pakket van de partij (30%) gevolgd door criminaliteit en veiligheid (20%). Subtiel maar noemenswaardig is dat Wilders daarna, en hier vindt de partij medestanders in ChristenUnie en SGP, geregeld het nieuws haalt op het gebied van familie (normen en waarden). Ten slotte zien we dat de D66, de partij die bij de presentatie van het partijprogramma onderwijs als speerpunt heeft benoemd, niet meer dan andere partijen met dit thema in het nieuws is terug te vinden (14%). De bezuinigingsmaatregelen onder het thema economie domineren ook de berichtgeving over deze partij (35%).

In tabel 5a en 5b wordt het perspectief omgedraaid: als alle berichten over een thema als uitgangspunt worden genomen, wat is dan de kans dat een specifieke partij wordt genoemd? Dit zegt iets over de verhouding van partijen ten opzichte van elkaar. De tabellen laten op de hoofdlijnen zien wat te verwachten valt: de partijen waar de meeste aandacht voor is, scoren hoog op zichtbaarheid bij alle thema's. Als het over economische zaken zoals bezuinigingen gaat, is de kans groot dat in dezelfde berichten CDA, PvdA en VVD voorkomen (respectievelijk 44%, 47% en 33%). Deze partijen krijgen dus veel ruimte om zich te presenteren op het belangrijkste onderwerp. De andere twee grote partijen, SP en PVV, volgen op een wat grotere afstand en krijgen proportioneel ongeveer gelijke mogelijkheden om zich te uiten op dit beleidsterrein als GroenLinks en D66 (op volgorde van noemen: 22%, 20%, 21% en 21%).

Tabel 5a Kans dat politiek thema in een artikel met een partij wordt genoemd*

	Economie/ Werkgelegenheid	Verkeer/ Milieu	Criminaliteit/ Veiligheid	Sociale Zeker- heid/ Zorg	Familie	Cultuur/ Media
SGP	0,03	0,04	0,04	0,04	0,08	0,03
ChristenUnie	0,11	0,11	0,09	0,11	0,15	0,07
PVV	0,20	0,17	0,25	0,21	0,26	0,23
VVD	0,33	0,29	0,28	0,30	0,23	0,24
PvdD	0,02	0,06	0,02	0,03	0,03	0,03
PvdA	0,47	0,41	0,40	0,45	0,42	0,41
D66	0,21	0,19	0,15	0,19	0,17	0,20
CDA	0,44	0,44	0,32	0,45	0,38	0,31
SP	0,22	0,19	0,15	0,21	0,13	0,18
GroenLinks	0,21	0,20	0,14	0,17	0,13	0,17
Trots	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,04

* De tabel moet van kolom naar rij worden gelezen. De getallen drukken zogenaamde conditionele kansen uit: als het onderwerp uit de kolom in een artikel wordt genoemd, wat is dan de kans dat de partij uit de rij in hetzelfde bericht voorkomt? Als het artikel over economie/werkgelegenheid gaat, wordt in 47% van de verhalen ook de PvdA genoemd.

Tabel 5b Kans dat politiek thema in een artikel met een partij wordt genoemd*

	Immigratie/ Integratie	Onderwijs	Buitenlands beleid/ Defensie	Democratische Vernieuwing	Wonen	Europa
SGP	0,05	0,04	0,05	0,05	0,02	0,03
ChristenUnie	0,09	0,08	0,18	0,14	0,14	0,06
PVV	0,49	0,21	0,23	0,22	0,19	0,19
VVD	0,32	0,29	0,25	0,35	0,39	0,36
PvdD	0,01	0,02	0,03	0,04	0,03	0,02
PvdA	0,49	0,47	0,52	0,53	0,50	0,32
D66	0,20	0,21	0,18	0,28	0,29	0,15
CDA	0,33	0,39	0,43	0,42	0,50	0,40
SP	0,15	0,18	0,17	0,24	0,23	0,17
GroenLinks	0,18	0,18	0,16	0,23	0,28	0,18
Trots	0,04	0,03	0,03	0,04	0,03	0,02

* De tabel moet van kolom naar rij worden gelezen. De getallen drukken zogenaamde conditionele kansen uit: als het onderwerp uit de kolom in een artikel wordt genoemd, wat is dan de kans dat de partij uit de rij in hetzelfde bericht voorkomt? Als het artikel over immigratie/integratie gaat, is de kans het grootst dat de PVV en PvdA wordt genoemd (49%).

De PVV kijkt ten opzichte van deze partijen – dus SP, GroenLinks en D66 – af op enkele issues. Waar Wilders' partij zich op het belangrijkste thema economie in de middenmoot bevindt qua journalistieke aandacht, krijgt de partij op andere thema's bijna evenveel aandacht als de hoofdrolspelers CDA, VVD en PvdA. Het gaat om de issues criminaliteit en veiligheid, familie en cultuur en media. Als het over immigratie en integratie gaat, is de kans het grootst dat de PVV in het nieuws is (in bijna de helft van alle artikelen over immigratie komt de PVV voor; zie Tabel 5b). Niettemin zijn immigratiezaken ten opzichte van de andere issues minder in het nieuws (zie Figuur 2). Als het thema campagne wordt meegeteld, is immigratie het achtste onderwerp. Dit betekent dat de PVV zich op dit 'eigen' onderwerp potentieel minder op de voorgrond kan profileren naar het publiek toe, dan de drie partijen die het meest zicht-

baar zijn bij economie of verkeer en milieu. De partij van Wilders kan zich als het over immigratie gaat overigens wel goed afzetten tegen de PvdA, want de sociaal-democraten komen op dit terrein ook vaak voor in artikelen (in eveneens 49% wordt ook de Partij van de Arbeid genoemd). VVD en CDA volgen in artikelen over integratievraagstukken op enige afstand (32% en 33%).

→ Conclusies

De PvdA wint het op zichtbaarheid blijkt uit deze gecomputeriseerde inhoudsanalyse van alle artikelen in de kranten en van *Nu.nl*. De partij wordt in meer dan de helft van de 5175 berichten genoemd. Bovendien zijn de sociaaldemocraten het meest zichtbaar op het thema dat het meest prominent is in het nieuws: economie en werkgelegenheid. Dit thema vormt de leidraad door de noodzakelijke bezuinigingen die toekomstige regeringspartijen moeten doorvoeren. Voor de PvdA, maar ook voor de VVD en het CDA, biedt dit een goede basis om de eigen ideeën voor de economie naar het publiek te communiceren.

De andere grote partijen SP en PVV staan wat meer op de achtergrond op dit thema en krijgen ongeveer evenveel ruimte als GroenLinks en D66. Bovendien staat immigratie, het beleidsterrein waarmee de PVV het meest prominent in het nieuws is, betrekkelijk laag op de media-agenda. Wilders' partij heeft hierdoor dus potentieel minder ruimte in het nieuws om zich op het eigen thema te onderscheiden. Op het vierde beleidsterrein criminaliteit en veiligheid valt meer 'exposure' te halen.

De PvdA, VVD en CDA hebben dus baat bij de extra aandacht voor de economie. Dit beleidsthema staat bovenaan de media-agenda waardoor er extra ruimte via de nieuwskanalen ontstaat om te reageren, de drie partijen hebben bovendien van oudsher een herkenbaar economisch profiel en zijn ook nog eens nieuwswaardig(er) door hun gewicht in zetelaantal. De partijen die niet zo snel met economie in verband worden gebracht, krijgen dus minder kans om zich hier inhoudelijk naar het publiek te profileren.